

POSTANOWIENIE

Dnia 16 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z powództwa P. w G.

przeciwko P.M.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 16 września 2025 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie

z dnia 2 lutego 2024 r., sygn. akt IV Pa 55/23,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

II. zasądza od P. w G. na rzecz P. M. kwotę 2.700,00 (dwa tysiące siedemset) złotych, wraz z odsetkami o których mowa w art. 98 § 1¹ k.p.c. - tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

DS

UZASADNIENIE

Powódka – P. z siedzibą w G., wniosła do Sądu Rejonowego w Szczecinku pozew o zasądzenie od pozwanego P.M., na rzecz strony powodowej, kwoty 66.482,10 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w płatności, od 1 listopada 2019 r. do dnia zapłaty. Uzasadniając powództwo wskazano, że powódka domaga się zwrotu kosztów szkolenia od pozwanego, w związku z niewywiązaniem

się z obowiązków w postaci zdania egzaminu na świadectwo maszynisty, a następnie przepracowania u powódki co najmniej 3 lat.

Sąd Rejonowy w Szczecinku IV Wydział Pracy, wyrokiem z 21 lipca 2023 r. (sygn. akt IV P 101/23), wydanym w sprawie z powództwa P. w G., przeciwko P.M. o zapłatę: oddalił powództwo oraz zasądził od powoda P. w G. na rzecz pozwanego P.M. kwotę 5.400 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Na skutek apelacji strony powodowej, Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 2 lutego 2024 r. (sygn. akt IV Pa 55/23): sprostował oczywiste omyłki pisarskie w wyroku z 21 lipca 2023 r. (sygn. akt IV P 101/22) Sądu Rejonowego w Szczecinku, w ten sposób, że w miejsce błędnie wskazanej sygnatury - „IV P 101/23” wpisał prawidłową - „IV P 101/22”, zaś w miejsce błędnie wskazanej daty rozpoznania sprawy - „20 czerwca 2023 r.” wpisał prawidłową - „20 lipca 2023 r.”, oddalił apelację i zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 2.700 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, za czas po upływie tygodnia od ogłoszenia niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.

Skargę kasacyjną od wyroku Sadu Okręgowego w Koszalinie, do Sądu Najwyższego, wywiodła strona powodowa, zaskarżając judykat w całości, zarzucając rozstrzygnięciu naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 22c ust. 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym w zw. z art. 30 § 1 pkt 4 k.p., poprzez ich niezastosowanie w sytuacji, gdy doszło do rozwiązania umowy o pracę zawartej z pozwanym i do takiego rozwiązania doszło z przyczyn leżących po stronie pozwanego, tj. braku zdanego egzaminu na świadectwo maszynisty i nieuzyskanie uprawnień niezbędnych do samodzielnego prowadzenia pojazdów trakcyjnych.

W związku z powyższym, strona powodowa wniosła o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Koszalinie, przy pozostawieniu temu Sądowi rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania kasacyjnego.

Skarżąca wniosła także o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej, z uwagi na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego,

sprowadzającego się do udzielenia odpowiedzi na pytanie: „czy art. 22c ust. 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (t.j. Dz.U. 2023 r., poz. 1786 ze zm.), w przypadku, gdy kandydat na maszynistę został zatrudniony na podstawie umowy o pracę w celu uzyskania licencji i świadectwa maszynisty, stanowi przepis szczególny (*lex specialis*) względem art. 103⁵ Kodeksu pracy?”.

W odpowiedzi na wywiedzioną skargę kasacyjną pozwany wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, jako niezawierającej okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie, ewentualnie jej oddalenie w razie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz pozwanego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wywiedziona w niniejszym postępowaniu nie kwalifikuje się do przyjęcia.

Na wstępie należy przypomnieć, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie,

nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Podkreślenia wymaga także, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2022 r., I USK 434/21, Legalis nr 2740849).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w niniejszej sprawie oparty został na przesłance występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Należy więc przypomnieć, że w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, jako przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, w uzasadnieniu wniosku winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 19 marca 2012 r., II PK 296/11, LEX nr 1214580; 11 czerwca 2013 r., II UK 71/13, LEX nr 1331300; 16 maja 2018 r., III UK 151/17, LEX nr 2553867; 12 maja 2021 r., I USK 163/21, LEX nr 3252537). Oznacza to w praktyce, że zagadnienie prawne musi

odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (wyrok Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPIUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571, z 5 lipca 2023 r., I CSK 6182/22, LEX nr 3578533), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. A. Góra-Błaszczkowska, Środki zaskarżenia w postępowaniu cywilnym. Komentarz do art. 367-424¹² k.p.c., Warszawa 2014, komentarz do art. 398⁹ wraz z przytoczonym orzecnictwem; postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179, z 13 lipca 2023 r., I CSK 2570/22, LEX nr 3582702), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub funkcje precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub gdy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468, z 7 lutego 2019 r., I UK 29/18, LEX nr 2617355 i z 27 kwietnia 2021 r., II PSK 68/21, LEX nr 3252281). We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona skarżąca nie sformułowała żadnego zagadnienia prawnego, w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Tym bardziej, że Sąd Najwyższy zajmował się już przedstawionym przez stronę skarżącą zagadnieniem, na co zwróciła ona także uwagę w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W wyroku z 10 maja 2023 r. Sąd Najwyższy wskazał, że nie sposób zgodzić się z koncepcją, jakoby art. 22c ustawy o transporcie kolejowym stanowił *lex specialis* względem przepisów Rozdziału III Kodeksu pracy, z uwagi na

możliwość zobowiązania pracownika do zwrotu wszystkich kosztów szkolenia poniesionych przez pracodawcę, o której mowa w art. 22c ustawy o transporcie kolejowym. W ocenie Sądu Najwyższego regulacja ta nie stoi w sprzeczności z określeniem zwrotu przez pracownika kosztów szkolenia poniesionych przez pracodawcę w wysokości proporcjonalnej do okresu zatrudnienia po ukończeniu podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub okresu zatrudnienia w czasie ich podnoszenia (I PSKP 27/22, Legalis nr 2937819). Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z 10 maja 2023 r. (I PSKP 36/22, Legalis nr 2937820). Także w wyroku z 6 września 2023 r. (I PSKP 3/23, Legalis nr 2980496) Sąd Najwyższy podkreślił, że zobowiązanie pracownika, w przypadkach określonych w art. 103⁵ k.p. do zwrotu poniesionych przez pracodawcę kosztów dodatkowych świadczeń udzielonych na podstawie umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych, ma mieszaną naturę pracowniczo-cywilnoprawną, ponieważ w tym zakresie obowiązują przede wszystkim regulacje zawarte w art. 103¹-103⁵ k.p., a tylko w kwestiach nieuregulowanych wyraźnie w tych przepisach prawa pracy należy na podstawie art. 300 k.p. odpowiednio stosować przepisy Kodeksu cywilnego, w szczególności przy weryfikowaniu wysokości obowiązku odszkodowawczego pracownika, który bez uzasadnionych przyczyn przerwał podnoszenie kwalifikacji zawodowych. W każdym razie nieuzasadnionego wcześniejszego rozwiązania umowy o pracę przez pracownika - niżby to wynikało z przepisów Kodeksu pracy lub z umowy stron - bezwzględnie obowiązuje ustanowiona w art. 103⁵ k.p. zasada proporcjonalnego rozliczania kosztów szkolenia pracownika pokrytych przez pracodawcę. Obowiązek zwrotu przez pracownika pokrytych przez pracodawcę kosztów podnoszenia pracowniczych kwalifikacji zawodowych wynika z umowy o podwyższenie kwalifikacji zawodowych, która nie tylko nie może naruszać obowiązującej w prawie pracy zasady obowiązku zwrotu poniesionych przez pracodawcę kosztów szkolenia tylko w wysokości proporcjonalnej do okresu zatrudnienia w czasie ich ponoszenia, ale powinna określić konkretnie dodatkowe świadczenia udzielone pracownikowi w kwotach poddających się obiektywnej weryfikacji spornego obowiązku odszkodowawczego pozwanego pracownika (art. 361 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

Wobec więc rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy przedstawianego przez stronę skarżącą zagadnienia oraz braku podstaw do zmiany tego stanowiska, brak jest też przesłanek do przyjęcia niniejszej skargi kasacyjnej do jej dalszego rozpoznania. Z tych względów Sąd Najwyższy postanowił, zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1935 ze zm.).

[a.ł]

DS